

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 1 Mart 2012
Nr. Ref.: RK204/12

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Dava No: KI 37/11

Başvurucu

Jalldyze Kastrati

Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. nr. 5/2008 sayı ve 9 Temmuz 2010 tarihli kararının Anayasaya uygunluğunun değerlendirilmesi.

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Yargıç
Altay Suroy, Yargıç
Almiro Rodrigues, Yargıç
Snezhana Botusharova, Yargıç
Ivan Čukalović, Yargıç
Gjyljeta Mushkolaj, Yargıç
Iliriana Islami, Yargıç

Başvurucu

1. Başvurucu, Yakova Rr. Nena Tereze daire no.7 adresinde mukim ve Yakovalı avukat Bay Hasan Shala tarafından temsil edilen Bayan Jalldyze Kastrati'dir.

İtiraz edilen karar

2. İtiraz edilen karar, Yakova mukimi Bayan Jalldyze Kastrati'nin İpek Bölge Mahkemesinin Ac.nr. 318/2004 sayı ve 08.05.2007 kararına karşı yaptığı revizyon başvurusunun reddedildiği ve kendisine 17 Eylül 2010 tarihinde teslim edilen Yüksek Mahkeme'nin Rev. nr. 5/2008 sayı ve 09.07.2010 tarihli kararıdır.

Dava konusu

3. Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'ne 16 Mart 2011 tarihinde yapılan başvurunun konusu, başvuru ile kendisinin eski işvereni Yakova merkezli Virxhinia A.Ş. tarafından hukuka aykırı bir şekilde işine son verilip 14.11.1994 – 28.08.1997 tarihleri arasındaki dönemde maaşının ödenmemesine ilişkin anlaşmazlıktır. Başvuru bu konuyla ilgili adli işlem başlatmış olup İpek Bölge Mahkemesinin kararından hoşnut olmayarak Yüksek Mahkeme nezdinde revizyon başvurusunda bulunmuş ve Yüksek Mahkeme tarafından 9 Temmuz 2010 tarihinde Rev.nr. 5/2008 sayılı karar çıkartılmıştır. Başvurucunun itiraz ettiği ve Anayasa'ya aykırı olduğunu düşündüğü kamu otoritesinin kararı işte bu karardır.

Yasal dayanak

4. Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın (bundan sonra "Anayasa" şeklinde anılacaktır) 113.7 maddesi, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasanın (bundan sonra "Yasa" şeklinde anılacaktır) 47. maddesi ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra "İçtüzük" şeklinde anılacaktır) 56.2 kuralı.

Davanın Mahkemeye geliş biçimi

5. Bayan Jalldyze Kastrati 16 Mart 2011 tarihinde Kosova Anayasa Mahkemesi'ne başvurarak Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev.nr. 5/2008 sayı ve 9 Temmuz 2010 tarihli kararının Anayasa'ya uygunluğunun değerlendirilmesi talebinde bulunmuştur.
6. Anayasa Mahkemesi, 23 Mart 2011 tarihinde başvuru temsilcisinden, hukuk mahkemelerince çıkartılan kararlar dahil, davanın tüm yargı makamlarındaki tarihiyle ilgili tüm evrakın teslim etmesini talep etmiştir.
7. Anayasa Mahkemesi'nin başvuru temsilcisi tarafından talep ettiği evrak, 4 Nisan 2011 tarihinde teslim edilerek dosya tamamlanmıştır.
8. Mahkeme Başkanı 18 Nisan 2011 tarihinde Yargıç Ivan Čukalović'i raportör yargıç olarak tayin etmiş, Yargıç Robert Carolan başkanlığında, yargıçlar Kadri Kryeziu ile Gjyljeta Mushkolaj'dan oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni görevlendirmiştir.
9. Raportör yargıç Ivan Čukalović raporunu sunduktan sonra, Yargıç Robert Carolan başkanlığında, yargıçlar Kadri Kryeziu ile Gjyljeta Mushkolaj'dan oluşan Ön İnceleme Heyeti, tam kadroda toplanan Mahkeme Heyetine istemin kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların özeti

10. Bayan Jalldyze Kastrati'ni Yakova merkezli KBI Virxhinia A.Ş.'de süresiz çalışma akdi bulunmaktaydı.

11. İşveren KBI Virxhinia A.Ş.'nin disiplin komisyonu 15 Kasım 1994 tarihinde çıkarttığı 105 sayılı kararı ile Bayan Kastrati'ye "iş ilişkisinin kesilmesi" şeklinde disiplin cezası verilmiştir. Aynı işverenin itiraz komisyonu ise 23 Aralık 1994 tarih ve 138 sayılı kararlarla disiplin komisyonunun disiplin cezasına ilişkin kararını onamıştır.
12. Yakova Belediye Mahkemesinin 24 Aralık 1996 tarih ve P.nr. 9/95 sayılı kararı ile Bayan Kastrati'nin dava dilekçesi kabul edilmiş, KBI Virxhinia A.Ş. işverenin kararları iptal edilmiş ve davalıya Bayan Kastrati'yi iş ilişkisinden doğan tüm haklarıyla birlikte işyerinin iadesini buyurmuştur.
13. Yakova Belediye Mahkemesinin 23 Ocak 1998 tarih ve P.nr. 60B/96 sayılı kararı ile Bayan Kastrati'nin diğer bir dava dilekçesi kabul edilmiş, KBI Virxhinia A.Ş.'ye gayrihukuki bir şekilde işine son verilerek 14 Kasım 1994 – 28 Ağustos 1997 tarihleri arasında ödenmeyen 13.332,00 dinar tutarındaki maaşlarının 1 Ocak 1997 tarihinden itibaren hesaplanan yasal faiziyle birlikte ödenmesini buyurmuştur.
14. Yakova Merkezli Virxhinia A.Ş.'nin itirazı doğrultusunda İpek Bölge Mahkemesi 27 Kasım 1998 tarihinde çıkarttığı Ac. nr. 673/98 sayılı kararlarla Yakova Belediye Mahkemesinin C. nr. 608/96 sayı ve 23 Ocak 1998 tarihli kararını bozmuş, ilk derece mahkemesinin C.nr. 9/1995 sayılı kararının kesinleşmiş karar olup olmadığına ilişkin uyarılar eşliğinde, yeniden karara bağlaması için dava dosyası ilk derece mahkemesine iade edilmiştir. Bu dava, Kosova'daki savaş nedeniyle tamamlanmadan kalmış, başvuru 12 Şubat 2002 tarihinde adli sürecin devamını talep etmiştir.
15. Yakova Belediye Mahkemesi 25 Mart 2004 tarihinde C.nr. 84/02 sayılı kararlarla mevcut durumun eksiksiz bir şekilde tespit edilmiş olup, ödenmeyen maaşların karşılığında 2.238,00 € tutarında ücret ve 700,00 € tutarında yargılama giderlerinin karşılanmasına ilişkin dava dilekçesini onamıştır.
16. İpek Bölge Mahkemesinin 8 Mayıs 2008 tarih ve A.C. nr. 318/04 sayılı kararı ile Yakova Belediyesinin C. nr. 84/02 sayı ve 25 Mart 2004 tarihli kararı değiştirilmiş, Bayan Jalldyze Kastrati'nin dava dilekçesini yerinde bulmayarak reddetmiştir. Kararda, şimdiki Virxhinia A.Ş.'nin medeni hukuk anlamında eski KBI Virxhinia A.Ş.'nin ardılı olmadığı, bu sebepten bu işverenin davacıya karşı herhangi bir yükümlülüğünün bulunmadığı belirtilmiştir.
17. Yüksek Mahkeme'nin 9 Temmuz 2010 tarih ve Rev. nr. 5/2008 sayılı kararı ile davacı Bayan Jalldyze Kastrati'nin İpek Bölge Mahkemesinin Ac.nr. 3185/2004 sayı ve 8 Mayıs 2007 tarihli kararına ilişkin revizyon talebi yerinde bulunmayarak reddedilmiştir.
18. Anayasa Mahkemesi'ne 16 Mart 2011 tarihinde sunulan başvurudaki şahsi beyanında Bayan Jalldyze Kastrati, Yüksek Mahkeme'nin kararını 17 Eylül 2010 tarihinde teslim aldığını belirtmiştir.
19. Bayan Jalldyze Kastrati kendi temsilcisi Avukat Hasan Shala aracılığıyla 16 Mart 2011 tarihinde Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı başvurusunda, başvuru dilekçesinde belirtilen Anayasal haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Başvurucunun iddiaları

20. Başvurucu, itiraz edilen kararlar Anayasa'nın 13. maddesi [İnsan onuru], 24. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik], 31. maddesi [Adil e Tarafsız yargılanma Hakkı] ve 49. maddesi [Çalışma ve Mesleği icra Etme Hakkı] ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

21. Başvurucu aynı şekilde, Kosova Yüksek Mahkemesi'nin davacının revizyon talebini Rev. nr. 5/2008 sayı ve 9 Temmuz 2010 tarihli kararlar, kendisinin gayrihukuki bir şekilde işten atıldığı döneme ilişkin ödenmemiş maaşların tazminine yönelik hakkını elde etmesini imkansız hale getirdiğini ileri sürmüştü, Anayasa Mahkemesi'nden bu hakkının tanınmasını talep etmiştir.

İstem kabul edilirliliğinin değerlendirilmesi

22. Başvurucuların istemi hakkında karar verebilmek amacıyla Mahkeme, öncelikle Anayasa, Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa ve Mahkeme'nin İçtüzüğünde belirtilen kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmek durumundadır.

23. Bununla ilgili olarak Mahkeme, Anayasa'nın 113.7 maddesine atıfta bulunmak ister. Söz konusu madde şunu belirlemiştir:

“Bireyler, Anayasa ile güvence altına alınan bireysel hak ve özgürlüklerinin kamu otoriteleri tarafından ihlal edildiği durumlarda, yasalarla belirlenen tüm kanun yollarını tükendikten sonra ancak başvuruda bulunma hakkına sahiptirler”.

Mahkeme, Yasanın 49. maddesini ve İçtüzüğü'nün 36. kuralını dikkate almıştır. Söz konusu madde şunu belirlemiştir:

“Başvuru, dört (4) aylık süre içerisinde yapılır. Süre, başvurucuya mahkeme kararı teslim edildiği günden itibaren işlemeye başlar. Tüm diğer durumlarda karar veya hükmün alenen açıklandığı günden itibaren süre işlemeye başlar. İstem bir yasa ile ilgili ise, bu durumda süre, yasanın yürürlüğe girdiği günden itibaren işlemeye başlar.”

24. İçtüzüğü'nün 36. kuralı 1. fıkrasında şunu belirlemiştir: 1. Mahkeme istemleri yalnız şu hallerde görüşebilir:

b) Başvurucuya nihai etkin hukuki çözüm teslim edildikten sonra istemin dört ay içerisinde teslim edilmesi durumunda

25. Anayasa Mahkemesi, başvuruda sunulan delilleri görüştüğünde başvurucunun, bu kararın üst maddelerinde belirtilen yasal hükümlerde öngörüldüğü üzere, dört (4) aylık süre içerisinde başvuruda bulunmadığı için kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilmediğini tespit etmiştir. Başvurucu, Yüksek Mahkeme'nin Rev.nr. 5/2008 sayılı kararını 17 Eylül 2010 tarihinde teslim almış olup Kosova Anayasa Mahkemesi'ne 16 Mart 2011 tarihinde başvurmuştur ve bu da dört aylık sürenin geçmesinde sonraki bir tarihe tekabül etmektedir.

26. Mevcut davada Mahkeme, 4 aylık süreye ilişkin hukuki kıstasın amacının hukukun güvenliğini teşvik ederek taraflara Anayasa Mahkemesi'nin yargılama yetkisinde olan davaları makul bir süre içerisinde ele alınacaklarını temin etmek ve diğer ilgili taraf ve otoriteleri uzun süreden kaynaklanan “karışıklıktan” korumak olduğunu vurgulamak ister (bkz. P.M.-Birleşik Krallık Davası no:6638/03 sayı ve 24 Ağustos 2004 tarihli kararı).

27. Öyle ki yukarıda belirtilen koşullarda başvuruçunun, Anayasa Mahkemesi Yasasında belirtilen dört aylık süreyi aştığından, kabul edilirlık koşullarını yerine getirmediğı ortaya çıkmaktadır.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın 113.7 maddesi, Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasanın 49. maddesi ve İçtüzüğü'nün 36.1(b) kuralına dayanarak Anayasa Mahkemesi'nin 14 Haziran 2011 tarihli duruşmasında oybirliğiyle:

- I. İstem in kabul edilmez olarak REDDİNE karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesine uygun şekilde taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Ivan Čukalović, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza